

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA
RODZINY
NA LATA 2021-2023
ZA ROK 2023**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadkach w 2023 roku realizował założenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 przyjętego Uchwałą nr XXVII/54/2020 Rady Gminy Sadki z dnia 29 października 2020 r. Uchwałą NR LXIX/65/2023 z dnia 30 listopada 2023 r. przyjęto nowy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026, który wszedł w życie 1 stycznia 2024 roku. Obowiązek realizacji tego programu wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177), a złożenie sprawozdania z art. 179 w/w ustawy.

Rodzina jest podstawową grupą społeczną, która wywiera największy wpływ na rozwój i życie człowieka. To w niej każdy nabywa podstawowe umiejętności, doświadczenia, które stają się fundamentem życiowych kompetencji oraz wzorców. Jeżeli struktura ta jest zaburzona lub dotykają ją trudności, nie pozostaje to obojętne dla funkcjonowania jej członków. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji, aby umożliwić dzieciom jak najlepsze funkcjonowanie w domu rodzinnym. To na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej spoczywa obowiązek wspierania rodziny z trudnościami oraz organizacji pieczy zastępczej.

Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 - 2023 było **„wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych”**

Cele szczegółowe programu i działania podejmowane na rzecz ich realizacji:

1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

- Wsparcie asystenta rodziny

W 2023 roku wsparciem asystentów rodzin było 10 rodzin, w których było łącznie 28 dzieci.

W przypadku 4 rodzin dzieci przebywały w pieczy zastępczej, a celem pracy asystenta z rodziną był powrót dzieci do rodziny biologicznej. W 2023 roku z wniosku pracownika socjalnego objęto wsparciem jedną z rodzin, z pozostałymi rodzinami praca była kontynuowana z lat ubiegłych.

Praca asystenta z rodziną poza pracą z rodziną w środowisku polegała również na współpracy z instytucjami pracującymi na rzecz rodziny, z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, kuratorami, placówkami oświatowymi, poradniami. W każdym z przypadków asystent razem z rodziną opracowywał plan pracy, który miał obrazować cele, do których rodzina zmierza i efekty, które zamierza osiągnąć. Wszystkie te działania odbywają się przy aktywnym udziale rodziny.

Asystent bowiem towarzyszy rodzinie, wskazuje możliwe rozwiązania, jednak nigdy nie wyręcza. W 2023 roku nie było prowadzonych monitoringów przez asystentów rodzin z dziećmi, przeżywającymi trudności, gdyż nie było przypadków zakończenia współpracy z żadną z rodzin. Nadmienić jednak należy, że w każdej sytuacji w której pracownicy pozyskują informację o podejrzeniu nieprawidłowości i możliwości zaistnienia sytuacji sprawowania niewłaściwej opieki nad dziećmi, jest to wnikliwie sprawdzane i podejmowane są odpowiednie działania, również we współpracy z innymi instytucjami i służbami.

- *Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego.*

W Punkcie Interwencji Kryzysowej udzielane były porady psychologa. W 2023 roku z takich porad skorzystało 26 osób (8 dzieci), odbyło się 95 wizyt/konsultacji. Rodziny, które borykają się z problemem uzależnień, mogą skorzystać również z bezpłatnych porad w punkcie konsultacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin. W 2023 roku z takiej pomocy skorzystało 21 osób, udzielono 60 porad. Osoby uzależnione od alkoholu kierowano do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pomoc psychologa była świadczona zarówno rodzicom, jak i dzieciom. W przypadkach, w których potrzebna był porada prawna, kierowano osoby do punktu m.in. w Urzędzie Gminy w Sadkach. Według uzyskanych informacji, w 2023 roku z takiej porady skorzystało 31 osób. Gdy w rodzinie z problemami były dzieci w wieku szkolnym, pracownicy socjalni nawiązywali ścisłą współpracę z kadrą pedagogiczną szkoły, by właściwie zdiagnozować potrzeby i właściwie pomóc dziecku / dzieciom.

- *Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej*

Do zadań gminy należy współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Ponoś koszty pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, rodzinnych domach dziecka i rodzinach zastępczych. W roku 2023 Gmina Sadki dofinansowała koszt pobytu 18 dzieci z 10 rodzin umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na łączną kwotę 158.178,63 zł.

- *Wsparcie socjalne rodzin z trudnościami*

Wsparciem systemu pomocy społecznej 2023 roku objęte były 148 rodzin, w tym 291 osób. Ośrodek pomocy wydał 452 decyzje dotyczących przyznania pomocy społecznej w różnych formach. Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej było: niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba.

- *Edukacja rodziców i opiekunów*

Zarówno pracownicy socjalni, jak i asystenci rodziny podczas kontaktu zarówno pracownicy socjalni, jak i asystenci rodziny podczas kontaktu z rodzinami starają się edukować, poszerzać wiedzę, bądź też kierować do specjalistów, np. do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, placówki służby zdrowia itd. Asystenci rodzin przeprowadzili 2 warsztaty dla rodziców z zakresu gospodarowania domowym budżetem pod nazwą "Finanse rodziny - jak skutecznie planować i rozporządzać

budżetem domowym" oraz kreatywnego spędzania czasu wolnego z dziećmi pod nazwą "Mamo, Tato, nudzę się!". Warsztaty miały na celu zwiększenie kompetencji zarówno w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, jak i wzmocnienia więzi z dziećmi.

2. Zmniejszanie sytuacji kryzysowych w rodzinach dysfunkcyjnych.

- Interdyscyplinarna współpraca na rzecz rodzin

Instytucje i służby aktywnie działają na rzecz pomocy rodzinom, które z różnych względów znalazły się w kryzysie. Pracownicy socjalni we współpracy z kuratorami na bieżąco diagnozują i reagują na wszelkie nieprawidłowości. W przypadku nieprawidłowości i rażących zaniedbań jednostka pomocy społecznej musi informować Sąd, który podejmuje stosowne postanowienia dot. sprawowania opieki nad dziećmi. W razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej (art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) – w 2023 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wypełnił 1 dziecku ochronę poprzez umieszczenie go w rodzinie spokrewnionej, która obecnie pełni rolę niezawodowej rodziny zastępczej. Działania są podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny i grupy diagnostyczno-pomocowe, jeżeli w rodzinie wystąpi problem przemocy domowej. Każde dziecko w rodzinie, dotkniętej tym problemem jest uznawane za osobę doznającą przemocy domowej. W roku 2023 było prowadzonych 18 procedur Niebieskich Kart. Aż 9 procedur zostało kontynuowanych z lat ubiegłych, 9 natomiast wszczęto w 2023 roku. Były też niestety przypadki, kiedy w trakcie trwającej już procedury zakładano kolejne Niebieskie Karty, gdyż wystąpiły kolejne przypadki stosowania przemocy. We przypadkach osobą wskazaną, jako stosującą przemoc był mężczyzna. Z analizy danych uzyskanych w toku prowadzenia procedur Niebieskiej Karty wynika, że w zdecydowanej większości przypadków, sytuacjom, w których dochodzi do aktów przemocy towarzyszy alkohol. W 2023 roku zakończono 13 procedur., w jednym przypadku wobec braku stwierdzenia zasadności prowadzenia dalszych działań. W pozostałych przypadkach z powodu ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego jej stosowania. Zespół Interdyscyplinarny w 2023 roku miał 4 posiedzenia. Grupy robocze, a obecnie grupy diagnostyczno-pomocowe miały w roku sprawozdawczym 29 spotkań. Praca grup diagnostyczno-pomocowych skupia się jednak przede wszystkim na bezpośredniej pomocy oraz monitorowaniu sytuacji w rodzinach, których problem przemocy dotyka.

- Motywowanie do leczenia uzależnień.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegała na przyjmowaniu wniosków o leczenie odwykowe, opracowywanie ich i wysyłaniem do Sądu

oraz rozpatrywaniem spraw wpływających do GKRPA. W 2023 roku do Komisji wpłynęło 16 wniosków o podjęcie działań wobec osób nadużywających alkoholu. Skierowano 4 wnioski do Sądu. 7 wniosków przesłano do biegłego sądowego w przedmiocie przeprowadzenia badania uzależnienia. 16 osób zaproszono na komisję. Sąd wydał 3 postanowienia w sprawie zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu. Rodziny były motywowane do zwrócenia się o pomoc do specjalistów np. terapeuty uzależnień, psychologa. Również osoby z otoczenia osoby uzależnionej mogły z takiej pomocy skorzystać.

3. *Poprawa skuteczności działań i instytucji zobowiązanych do wspierania rodziny.*

- Udział pracowników ośrodka pomocy społecznej w różnorodnych szkoleniach, warsztatach i webinarium, dotyczących m.in.:
- ✓ Zmian w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ✓ Podstaw metodycznego działania asystenta rodziny,
- ✓ Pracy asystenta rodziny z dzieckiem problemowym,
- ✓ Ochrony danych osobowych w ośrodku pomocy społecznej,
- ✓ Specjalistycznych usług opiekuńczych,
- ✓ Programu „Senior+”,
- ✓ Procedur odbierania dzieci małoletnich z rodzin zgodnie z decyzjami Sądu,
- ✓ Ryzykownych zachowań samobójczych wśród osób dorosłych,
- ✓ Funkcjonowania Zespołów Interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych,
- ✓ Przeciwdziałania przemocy domowej – interwencji, pomocy, profilaktyki,
- ✓ Rozpoznawania sygnałów przemocy w środowisku domowym,
- ✓ Domów pomocy społecznej,

- Współpraca między instytucjami na rzecz rodzin

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadkach współpracują z koordynatorami pieczy zastępczej, kuratorami zawodowymi i społecznymi, terapeutami, poradniami, policją i służbą zdrowia, placówkami oświatowymi. Jest to również okazja do wymiany doświadczeń oraz dobrych praktyk, a także sposób na wypracowanie spójnego sposobu pomocy rodzinom w indywidualnych przypadkach.

Placówka wsparcia dziennego – świetlice „Wesoły Zakątek”

Rodzina może otrzymać wsparcie także poprzez działania placówek wsparcia dziennego. W strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadkach jest placówka wsparcia dziennego. Świetlice „Wesoły Zakątek” są prowadzone w 3 punktach na terenie naszej gminy: w Radziczu, Dębionku II i Liszkówku. Placówki wsparcia dziennego zajmują się pomocą rodzinom w realizacji

funkcji opiekuńczo–wychowawczych. W zajęciach uczestniczą dzieci ze szkoły podstawowej oraz przedszkola pochodzące z różnych rodzin z gminy Sadki. Pobyt dziecka w takiej placówce jest bezpłatny oraz dobrowolny. Wyjątek stanowi sytuacja, kiedy sąd wydaje postanowienie o konieczności uczęszczania dziecka do placówki, jednak w naszej gminie nie ma obecnie takiego przypadku. Dzieci uczęszczające do placówki wsparcia dziennego w placówce otrzymują wsparcie w prawidłowym rozwoju, nabywają umiejętności pokonywania codziennych trudności, niwelują deficyty w nauce, uczą się poprzez zabawę. W placówce odbywają się różnorodne zajęcia profilaktyczne, wychowawcze, promujących właściwe postawy społeczne, zdrowy styl życia wolny od używek i ryzykownych zachowań. Nie brakuje tam również zajęć o charakterze kulturalnym, atrakcyjnych wyjazdów i wycieczek, które promują wartościowe spędzanie czasu wolnego przez młodych ludzi. Ma to umożliwić młodym ludziom tworzenie lepszych warunków harmonijnego rozwoju psychicznego, fizycznego i społecznego, a także integrację społeczną i rozwijanie umiejętności społecznych, których brak jest bardzo poważnym problemem w obecnych czasach. Wychowankowie placówki w roku 2023 mieli okazję brać udział w warsztatach radzenia sobie z emocjami.

Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny w roku 2023 będą następujące:

1. Potrzeba zwiększenia środków na zwiększenie etatu asystenta rodziny. Coraz więcej rodzin z dziećmi potrzebuje wsparcia w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w sprawach opiekuńczo wychowawczych. Obecny wymiar etatu – 0,75 na 2 asystentów wyklucza kompleksową pracę z rodzinami. Asystenci zobligowani są bowiem nie tylko do pracy z rodziną w środowisku, ale także sporządzania dokumentacji, sprawozdań do Sądu itd. Asystenci rodzin muszą także stale podnosić swoje kwalifikacje i kompetencje poprzez udział w szkoleniach. Praca asystenta z rodziną ma zapobiegać trafilaniu wychowawczym. Ma to zapobiegać trafilaniu dzieci do pieczy zastępczej i odrywanie ich od środowiska pochodzenia.
2. Potrzeba wspierania rodziców w rozwoju ich kompetencji rodzicielskich poprzez organizację profesjonalnych warsztatów kompetencji rodzicielskich, które zwiększą umiejętności rodziców w radzeniu sobie z problemami wychowawczymi, odpowiedniego reagowania, a także rozpoznawania potrzeb swoich dzieci.
3. Potrzeba zwiększenia środków na zatrudnienie psychologa, gdyż nadal obserwowane jest duże zainteresowanie tą formą pomocy. Coraz częściej rodzice zgłaszają się po pomoc dla swoich dzieci, będących w kryzysie. Mając na uwadze długi czas oczekiwania do lekarzy specjalistów kontakt z psychologiem może być dużą pomocą w opanowaniu nagle pojawiających się trudności.

4. Potrzeba zwiększenia środków na pobyt dzieci w pieczy zastępczej, który niestety rośnie z roku na rok. Im dłuższy pobyt dziecka w pieczy tym większy procentowy udział współfinansowania w kosztach opieki i wychowania dzieci w pieczy zastępczej.
5. Potrzeba dalszego utrzymywania placówki wsparcia dziennego- świetlic „Wesoły Zakątek”, która cieszy się zainteresowaniem i jest dużym wsparciem dla rodziców w procesie opiekuńczo-wychowawczym.
6. Potrzeba rozwoju interdyscyplinarnego działania służb i instytucji na rzecz wspierania rodzin, a także szkolenia służb w celu zwiększenia kompetencji i umiejętności w zakresie wspierania rodzin z trudnościami.

Sprawozdanie sporządziła:

Katarzyna Nowak

Kierownik GOPS w Sadkach